

Redko se zgodi, da bi motiv metulja povezovali z vojakom, kakor to stori pisatelj Feri Lainšček v tretjem delu trilogije imenovanem *Strah za metulje v nevihti*. Manj nenavadno pa je dejstvo, da sta ta elementa povezana v poetično spisano ljubezensko celoto, ki jo je možno zaslediti tudi v predhodnima knjigama

peno od valov

(2003) in

Muriša

(2006). Lainšček se, kljub sodobnemu postopku sprotnega objavljavanja romana na socialnem omrežju Facebook, ne dotika današnjega časa, temveč se vrne v leto 1972, v življenje dveh mladih ljudi, katerega razvijajoč se ljubezenski odnos pooseblja metaforo metulja.

Ločil bom

Dogajanje v romanu za razliko od predhodnih dveh del trilogije, ni vezano na reko Muro in ne na njeno skrivnostno pokrajino, ki vzrokuje zapletu usod glavnih junakov, temveč se odvija v vojašnici v Zemunu, predmestju Beograda, kamor se protagonist in hkrati prvoosebni pripovedovalec, Marko Hribernik, odpravi na služenje vojaškega roka. Mladostno naiven, se nikakor ne more in ne želi podrediti svojim nadrejenim in družbi, v kateri posameznik ni pomemben. Sam se namreč ni pripravljen odpovedati lastnemu pogledu na svet in prevzeti poenotenega mnenja skupnosti, ki kljub zagovarjanju medrazredne enakosti, deluje izključno v prid ljudi, ki so na najvišjih vojaško-političnih položajih in se zaradi velikih privilegijev vedejo celo buržuazno. Iz enakega razloga je prisiljen prevzeti odgovornost za marsikatero nepravilnost, kot so žalitve, čiščenje sanitarnih prostorov ter disciplinski ukrepi. Te pa ga poleg neprijetnosti pripeljejo tudi do srečnega naključja, ko se pred vhodnimi vrati beograjske gimnazije usodno zaljubi v gimnazijko Ljiljano. Z njo doživi veliko lepih trenutkov, a ne tudi srečnega konca.

Čeprav je *Strah za metulje v nevihti* ljubezenski roman, pa se hkrati trudi biti tudi ogledalo in kritika tedanjega političnega sistema. Med branjem me je namreč spremljal občutek, da želi avtor na vsak način preseči okvire tipične ljubezenske zgodbe ter s pogostimi pikrimi (morda celo avtorefleksivnimi?) opazkami pripovednih oseb vsebini dati privdih družbeno-kritičnosti. Na podlagi številnih negativnih (v knjigi prisotnih) kritik socialističnega režima v bivši Jugoslaviji, je možno sklepati, da Lainšček ne le obuja spomine na preteklost, temveč kritiko zrcali tudi na nastajajoče politične tendence, ki se zavzemajo za razvoj demokratičnega socializma v Sloveniji.

Velik del pripovedi posveti opisovanju okoliščin Markovega bivanja v vojski, tako da se prisotnosti Ljiljane na začetku knjige skoraj ne opazi, čeprav je v nadaljevanju pomembna prav ona oz. njen odnos z Markom ter njuna ljubezen.

Le-ta je, kljub tragičnemu razpletu, predvidljiva in idealizirana, mestoma klišejska. Proti koncu se pokaže predvsem kot ena izmed mnogih žrtev življenja, ki ni imuna na ljubosumje ali čas, saj ne preživi Markovih dvomov o Ljiljanini zvestobi ter njune dolge oddaljenosti. Čeprav roman odpira vprašanja ljubezni, njene minljivosti in posredno tudi družbenega sistema, so nam te teme v knjigi predstavljene na način, ki ni pretirano nov, ampak že ustaljen in večkrat viden.

Slog in besedišče sta preprosta in lahko razumljiva, namenjena širši bralski publiki, fabula pa že slišana. Tudi motiv metulja ni ravno inovativen in čeprav je skozi zgodbo ustrezno osmišljen, vseeno ni metafora, ki je v literaturi ne bi že ničkolikokrat videli. Bolj zanimiva je asociacija oz. povezava med motiviko telesnih izločkov ter nesmiselnostjo in primitivnostjo vojske ter način postopnega poetiziranja jezika, ki sledi čustvenemu stanju in osami glavnega junaka.

Ta se iz neizkušenega in noro zaljubljenega enaidvajetletnika razvije v osebo, ki je kot človek in knjižni lik bolj prepričljivo prikazan v svoji odraslosti kot v mladosti. Enako velja tudi za dogajanje v romanu, saj se s svojim koncem oddaljuje od ljubezenske idile in klišejskosti ter se razkrije v svoji življenjski tragiki. Liljanin lepi obraz zakrijejo gube in žalost, ponovno srečanje bivših ljubimcev več ni prepojeno s čustvi, ampak je le tiho in brezbrizno snidenje dveh tujcev ponovno združenih v bolečini in izgubi. Konec pa se poleg njune osebne tragedije dotakne tudi neizogibnega zgodovinskega dejstva – številnih umorov in smrti civilnega prebivalstva v zadnji vojni na Balkanu, katerega žrtev sta bila posredno tako protagonista kot resnični ljudje.

Tanja Božič

{fshare id=1384}